

Francouzská zahraniční politika od roku 1945

Faktory, které ovlivnily vztahy Francie
se světem

Mapa Francie

Geografická poloha Francie v Evropě

Geografie Francie

- Mírný klimatický pás, západní Evropa, na západě sousedí s Atlantickým oceánem a na jihu se Středozemním mořem.
- Historicky patřila k největším zemím Evropy (v současnosti rozlohou největší stát západní Evropy).
- Na severozápadě a západě tvoří její „přirozenou“ hranici kanál La Manche a Atlantický oceán, na jihu Pyreneje a Středozemní moře, na východě Alpy a pohoří Jura.
- Na severovýchodě země však podobně neprostupná přírodní hranice chybí.
- Po celém světě vlastní pozůstatky svého někdejšího koloniálního panství:
- A) čtyři zámořské departmenty (Guadeloupe, Martinique, Francouzská Guyana, Reunion)
- B) zámořská území (Nová Kaledonie, Francouzská Polynésie, Saint Pierre a Miquelon, Mayotte, Wallis a Futuna, Francouzská jižní a antarktická území, Roztroušené ostrovy v Indickém oceánu, ostrov Clipperton).

Význam geografie Francie pro její vztahy se světem

- Historicky byla zeměpisná poloha Francie předpokladem k tomu, aby se země stala velmocí.
- Od 19. století rozloha Francie komplikuje proces budování národní ekonomiky.
- Velká rozloha navíc neposkytuje dostatečnou ochranu před cizí invazí, neboť Paříž a většina francouzských průmyslových center se nachází na severu a severovýchodě země.
- Z toho plynul dlouhodobý zájem části francouzských představitelů o posunutí hranic směrem na východ, případně o demilitarizaci nebo zavedení zvláštní správy na území na levém břehu Rýna.
- Díky své poloze byla Francie po staletí současně pozemní i námořní velmocí. Za to ale platila mimořádnými náklady na státní rozpočet.
- Francie byla po staletí díky své poloze velmocí Středozemního moře. Toto postavení Francii dlouhodobě přinášelo různé výhody, ale mělo i negativní stránky.
- Francie byla dlouhodobě vystavena dilematu, zda soustředit svou pozornost na severovýchodní hranici nebo do Středozemí.
- Zámorské departementy a teritoria mají pro Francii potenciálně velký ekonomický a strategický význam.

Demografie Francie

- Demografie byla historicky jedním z hlavních faktorů determinujících moc jednotlivých států.
- Až do 18. století byla Francie nejlidnatějším státem, ale v průběhu 19. století se situace začala měnit.
- Po celé 19. století a v první polovině 20. století trpí Francie populační stagnaci, která negativně ovlivnila francouzské velmocenské postavení a interakce Francie se světem.
- V roce 1938 je Francie ze sedmi velkých světových velmocí nejméně lidnatá.

Srovnání demografického vývoje ve Francii, Německu a Velké Británii (1850-2003)

	1850	1938	2003
Velká Británie	27,6 milionů	47,6 milionů	60 milionů
Německo	34 milionů	68,5 milionů	82 milionů
Francie	35,8 milionů	41,9 milionů	60,2 milionů

Důsledky populační stagnace

- Francie je na počátku 20. století hlavní evropskou cílovou zemí migrace
- Přitažlivým cílem migrace zůstala i po celé 20. století. Měnil se ale původ imigrantů.
- Do francouzských kolonií i do ostatních zemí světa odešlo jen velmi malé množství Francouzů.
- Francouzská populační stagnace vedla k relativnímu oslabování francouzské moci ve srovnání s jinými velmocemi .
- V meziválečném období se pokračující demografická stagnace stala jedním ze zdrojů defétismu a pacifismu ve Francii.
- Po 2. světové válce došlo k zásadní demografické změně – „baby boom“. Společně s pokračující migrací vedl k zásadnímu nárůstu počtu obyvatel Francie.

Hospodářský a ekonomický vývoj

- Francie byla po staletí jedním z nejbohatších států.
- Umožnilo jí to provádět teritoriální expanzi a vést nákladné dlouhotrvající války.
- V éře postupující průmyslové industrializace dochází od roku 1850 k relativnímu ekonomickému zaostávání Francie za jejími hlavními soupeři. Francie výrazně zaostává především za Německem.
- V důsledku svého hospodářského zaostávání není Francie dlouhodobě schopná udržet před první světovou válkou vysoké tempo závodů ve zbrojení.
- První světová válka přinesla Francii obrovské hospodářské ztráty a relativní ekonomický úpadek pokračuje i v meziválečném období.
- Změna po 2. světové válce, Francie zaznamenala od roku 1947 do 70. let období nepřetržitého růstu (průměrný roční růst HDP 5%) - transformace Francie ve vyspělý průmyslový stát.
- V 80. a 90. letech se ovšem ukázalo, že francouzská ekonomika trpí značnými strukturálními problémy, které mají dopad na schopnost Francie prosazovat své zájmy ve světě.
- Francouzský ekonomický model se v oblasti zahraniční politiky vyznačuje 2 základními rysy:
 - A) Ekonomický protekcionismus.
 - B) Využívání ekonomických a finančních nástrojů k dosažení politických a bezpečnostních cílů.

Vývoj struktury francouzské pracovní síly

Rok	Zemědělství	Průmysl	Služby
1870	49%	28%	23%
1938	31,4%	32,3%	36,3%
1968	14,6%	38,9%	46,5%
1993	5,1%	27,7%	67,2%
2012	3%	21%	76%

Role kolektivních mentalit a kulturních hodnot

- Kulturní mentality představují komplexní, rozporuplné a částečně skryté soubory idejí, hodnot, postojů a představ rozšířené mezi širokou veřejností a elitami.
- Mají dlouhodobý vliv na vztahy státu s ostatními aktéry v mezinárodním systému.
- V případě Francie lze identifikovat 3 hlavní soubory idejí, které se týkají:
 - 1) Role státu;
 - 2) Národní identita a civilizační mise;
 - 3) Vnímání Francie ostatními;